

դապետին կարողութիւնը քանի մը բառերով սա-
պէս կը գնահատէ Կոլոտ «Եւ սոյն գրքոյս Աստուա-
ծաբանութեան եղեւ թարգմանիչ Խարբերդցի
Ղուկաս յոգնահանձար վարդապետն, իւրի + մը
դէմ լաւինական լեզուի, որ գրեթէ միայն ի մակե-
րեւոյթ նախագաղափարին նշմարեալ, անդէն հայ-
կական բառին իբր զհասարակ զըոյց արտաբերէր:
Վասն որոյ տեսեալ երկոքին որդեակքն իմ ի
Քրիստոս Յարութիւն եւ Յակոբ վարդապետքն
ուսումնասէրը,¹ շարք-բո-ղի քղիո-մն իւր փմանո-
ւեալ նոյնոյ վարդապետի Ղուկասու, յանձն առին
գրել ինքեանք փոխ առ փոխ եւ իւրեանց գծա-
գրութեամբ իսկաւ՝ ժամանակս գրեթէ մինչեւ
յո-մն -մն եզերեցին զայն գիրքս եւ զվախճան
թարգմանութեան» (Յիշատակարան Սկիթի):

Ղուկաս վարդապետ շարունակեց հաւա-
տարմաբար իր թարգմանութիւնները Կոլոտի վախ-
ճանումէն ալ ետքը եւ Նալեանի ծախքով ու հո-
վանաւորութեամբ:

Այս թարգմանութիւնները հաստ թուղթե-
րու վրայ թարգմանչին արագ եւ առաջին գրչէն
ելած՝ իրենց նախնական վիճակին մէջ, խոշոր հա-
տորներով կը պահուին Ղալաթիա՝ Աղգ. Մատե-
նադարանի ձեռագիրներու բաժնին մէջ: Հազիւ
քանի մը հատորները շատ խիտ եւ մարգարտի պէս
նօտր գրերով մաքուրի առնուած են: Մանաւանդ

իւ-թե-մի եւ փոյե-տ Սրբազնի եւ + մը րարունապետի Աս-
տուածարան Երհի Յօհանէս Եպիսկոպոսի եւ պատրիարքի
մայրաքաղաքին Կոստանդնուպոլսոյ, փե-րքո-ւթե-մի Յո-
ւո-տ-մ-բ-մն վարդապետի եւ Եպի-սկոպոսի, աշակերտի
նոյնոյ վեհալուստեր պատրիարքի:

Եւ ես Ղ-ւ-կ-աս ջնջին վարդապետս Խարբերդցի, որդի
Աբրահամ-ի, ի քահմէն Գոսպարեան, յորջորջեալ իւր-
փմանիչ նոյնոյ պատրիարքի» (1730):

1 Յարութիւն վրդ. հեղահոգի եւ Յակոբ վրդ.
Նալեան, Արք-տ-մ-բ-մն: